

การให้บริการทางด้านการโอนเงิน

โดยทั่วไปเช็ค คือ สื่อกลางที่ใช้ในการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่ง ในปัจจุบันวิวัฒนาการของการโอนเงินในระบบการธนาคารได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไป การนำเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เข้ามาใช้ ทำให้การโอนเงินสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องใช้เช็คอีกต่อไปโดยเฉพาะในระบบการธนาคารของประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีปริมาณการใช้เช็คในวันหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมากกว่าสิบล้านฉบับขึ้นไปได้ก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการหักบัญชีและการสิ้นเปลืองกระดาษเช็ค ดังนั้นการใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการโอนเงินทำให้เกิดความประหยัดต่อธนาคารรวมทั้งสามารถให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย สำหรับในประเทศไทยถึงแม้ว่าปริมาณการใช้เช็คในระบบการธนาคารจะมีไม่มากนัก แต่เห็นได้ว่ามีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนั้นธนาคารพาณิชย์จึงควรให้ความสนใจกับวิธีการใหม่ ๆ เหล่านี้เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต

การโอนเงินโดยใช้ตราสารทางการเงิน

ตั๋วแลกเงินของธนาคาร (Bank drafts) เป็นตราสารทางการเงินประเภทหนึ่งที่ใช้ในการโอนเงินจากสถานที่แห่งหนึ่งไปยังสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่อยู่ไกลออกไป เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคคลที่ต้องเดินทางไปต่างจังหวัดและจำเป็นต้องนำเงินไปใช้จ่ายหรือโอนเงินให้ผู้รับซึ่งอยู่ในต่างจังหวัด โดยไม่จำเป็นต้องนำเงินสดติดตัวไป ในประเทศสหรัฐอเมริกา ตั๋วแลกเงินของธนาคารจะออกโดยธนาคารหนึ่งและส่งจ่ายจากธนาคารอีกแห่งหนึ่งซึ่งโดยปกติจะเป็นธนาคารตัวแทนในเมืองอื่น ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารที่ออกตั๋วแลกเงินไม่มีสาขาของธนาคารเองในเมืองอื่นที่ลูกค้าต้องการให้โอนเงินจึงจำเป็นต้องสั่งจ่ายจากธนาคารตัวแทน สำหรับในประเทศไทยและอังกฤษซึ่งมีระบบการธนาคารสาขาการออกตั๋วแลกเงินของธนาคารจึงเป็นการออกโดยธนาคารและส่งให้สาขาของธนาคารเดียวกันเป็น

ผู้จ่ายเงินตามตั๋วแลกเงินหรือออกโดยสาขาธนาคารและสั่งให้สำนักงานใหญ่จ่ายเงิน หรือระหว่างสาขาของธนาคารเดียวกัน

ตราสารทางการเงินอีกประเภทหนึ่งที่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา นำมาใช้ในการโอนเงินคือเช็คสั่งจ่ายของธนาคาร (Cashier's order or Manager's check) ซึ่งเป็นเช็คที่ธนาคารออกเพื่อสั่งธนาคารตนเองให้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง โดยปกติลูกค้าจะนำเงินสดมาซื้อเช็คสั่งจ่ายของธนาคารเพื่อนำไปชำระหนี้เมื่อผู้รับเงินไม่ยอมรับเช็คส่วนบุคคลหรือเมื่อลูกค้าไม่มีบัญชีเงินฝากกับธนาคาร นอกจากนี้ธนาคารยังใช้เช็คสั่งจ่ายของธนาคารเป็นสื่อกลางในการโอนเงินระหว่างธนาคารด้วยกันเองอีกด้วย

ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีตราสารทางการเงินอีกประเภทหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายเช็คสั่งจ่ายของธนาคาร เรียกว่า Money order กล่าวคือเป็นตราสารที่ธนาคารออกเพื่อสั่งธนาคารตนเองให้จ่ายเงิน แต่ส่วนที่แตกต่างจากเช็คสั่งจ่ายของธนาคารคือผู้ที่ลงนามใน Money order เป็นลูกค้าไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของธนาคารดังในกรณีของเช็คสั่งจ่ายของธนาคาร นอกจากนี้ Money order จะมียกเงินสูงสุดที่จะซื้อได้คือ 1 ฉบับ ดังนั้นหากต้องการโอนเงินเป็นจำนวนมากลูกค้าจะต้องซื้อ Money Order เป็นจำนวนหลายฉบับ

การโอนเงินโดยใช้คำสั่งให้จ่ายเงิน (Standing Order)

ลูกค้าอาจมีคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรถึงธนาคารโดยอนุญาตให้ธนาคารจ่ายเงินจำนวนหนึ่งออกจากบัญชีเงินฝากกระแสรายวันหรือบัญชีเงินฝากประเภทอื่นเพื่อจ่ายเป็นค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ได้แก่ค่าใช้จ่ายที่ลูกค้าจะต้องจ่ายเป็นงวด ๆ เป็นประจำด้วยจำนวนที่เท่า ๆ กัน อาทิเช่น ค่าเบี้ยประกัน ค่าสมาชิกต่าง ๆ การชำระคืนเงินกู้ และการผ่อนชำระค่าซื้อสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาที่ธนาคารจะโอนเงินออกจากบัญชี ตัวอย่างเช่น การจ่ายค่าเบี้ยประกันทุก ๆ เดือน เดือนละ 1,500 บาท เมื่อลูกค้ามีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรให้ธนาคารโอนเงินเป็นค่าเบี้ยประกันได้ ธนาคารจะหักบัญชีลูกค้าทุก ๆ สิ้นเดือน ๆ ละ 1,500 บาท และนำเงินเข้าบัญชีของบริษัทประกันทันทีที่ลูกค้ากำหนดไว้ในกรณีที่บริษัทประกันนั้นไม่มีบัญชีเงินฝากอยู่

ในธนาคารเดียวกันหรือธนาคารจะออกเช็คสั่งจ่ายของธนาคาร (Cashier's order) ส่งไปเข้าบัญชีของบริษัทประกันภัย ณ ธนาคารที่บริษัทประกันภัยนั้น ๆ มีบัญชีเงินฝาก ลูกค้าที่ถูกหักบัญชีจะทราบการหักบัญชีโดยดูจากรายงาน (Statement) ที่จะได้รับจากธนาคาร

ลูกค้าจะได้รับประโยชน์ในเรื่องความสะดวกสบายเนื่องจากไม่ต้องเดินทางไปจ่ายเงินด้วยตนเองที่บริษัทหรือองค์กรนั้นถึงแม้ว่าลูกค้าจะป่วยหรือต้องเดินทางไปต่างประเทศก็ยังสามารถจ่ายเงินได้ตามกำหนด ขจัดปัญหาในกรณีที่พักงานเก็บเงินไปเก็บเงินในขณะที่เจ้าของบ้านไม่อยู่บ้าน การใช้คำสั่งให้จ่ายเงินจะเป็นการโอนหน้าที่ในการจ่ายเงินให้กับธนาคารซึ่งจะสามารถจ่ายเงินได้ตรงตามเวลาที่กำหนดไว้และเชื่อถือได้ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดการประหยัดและปลอดภัย ลูกค้าไม่จำเป็นต้องใช้เช็คในการจ่ายเงินเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียค่าการเขียนเช็คแต่ละครั้งและค่าใช้จ่ายในการส่งเช็คทางไปรษณีย์ นอกจากนี้ยังขจัดปัญหาเกี่ยวกับการสูญหายของเช็คและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้เช็คอีกด้วย

คำสั่งให้จ่ายเงินนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากโดยเฉพาะในประเทศไทยและประเทศอังกฤษ โดยทั่วไปคำสั่งให้จ่ายเงินนี้จะใช้สำหรับการจ่ายค่าใช้จ่ายที่เท่า ๆ กันทุกครั้ง ประเทศไทยนั้นแม้ว่าจำนวนที่จะต้องจ่ายค่าน้ำ ค่าไฟ และค่าโทรศัพท์นั้นจะไม่เท่ากันทุกเดือนแต่ธนาคารก็ได้จ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายเหล่านี้ให้โดยไม่ต้องทำคำสั่งจ่ายเงินใหม่ทุกครั้งที่จำนวนเงินเปลี่ยนแปลง

การโอนเงินทางโทรศัพท์ โทรเลข

ในกรณีที่เกิดความจำเป็นเร่งด่วนที่ลูกค้าต้องการโอนเงินไปยังต่างจังหวัดให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและประเทศอังกฤษนิยมใช้การโอนเงินทางโทรศัพท์ที่ติดต่อกับสาขาของธนาคารในต่างจังหวัด ในการโอนเงินทางโทรศัพท์นั้นส่วนที่สำคัญที่สุดคือ การบอกรหัส (Test Key) ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ป้องกันความปลอดภัยในการโอนเงินให้กับลูกค้า การรหัสลูกค้าของธนาคารสาขาที่รับโอนเงินจะนำเงินเข้าบัญชีให้ผู้รับเงินได้ทันที ในกรณีเช่นนี้ผู้รับเงินจะต้องมีบัญชีเงินฝากอยู่กับธนาคารนั้น และเพื่อเป็นการยืนยัน

ความถูกต้องและเพื่อวิธีการในการบันทึกบัญชี ธนาคารที่โอนเงินจะส่งไปยืนยันการโอนเงิน
ไปให้สาขาที่รับโอนอีกที่หนึ่ง

ในประเทศไทยการโอนเงินทางโทรเลขได้รับความนิยมน้อยลงทั้งนี้เนื่องจากความ
ไม่สะดวกหลายประการที่ลูกค้าและธนาคารได้รับจากการใช้วิธีนี้ อาทิเช่น เกิดความ
ล่าช้า รหัสที่ใช้ในการโอนเงินไม่ตรงกับข้อความในโทรเลข ทำให้เกิดความไม่แน่ใจใน
ความถูกต้อง ทำให้ลูกค้าได้รับการโอนเงินช้ากว่าการใช้โทรศัพท์และเหตุผลที่สำคัญเกิดจาก
การโอนเงินทางโทรเลขจำเป็นต้องอาศัยศูนย์กลางคือกรมไปรษณีย์โทรเลข เป็นผู้รับข้อมูลและ
ส่งข้อมูลระหว่างธนาคารที่จ่ายและรับเงิน ดังนั้นข่าวสารหรือข้อมูลที่ส่งจึงเกิดความผิดพลาด
ได้ง่ายเพราะข้อมูลต้องผ่านบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน

สำหรับในประเทศสหรัฐอเมริกาภูมิภาคนี้มีลักษณะกว้างใหญ่ จำนวนธนาคาร
พาณิชย์มีมากและอยู่ห่างไกลกัน การโอนเงินทางโทรศัพท์ไม่สามารถนำมาใช้ในการโอน
เงินได้โดยสะดวก ธนาคารพาณิชย์จึงใช้วิธีการโอนเงินโดยทางโทรเลขแต่มีวิธีการที่แตก
ต่างจากการโอนเงินทางโทรเลขซึ่งใช้กันอยู่ในประเทศไทย กล่าวคือ การโอนเงินทาง
โทรเลขของธนาคารพาณิชย์ในประเทศสหรัฐอเมริกาจะไม่ต้องผ่านกรมไปรษณีย์โทรเลข แต่
โดยการใช้ระบบโทรเลขของธนาคารเอง (Bank wire) ซึ่งเป็นขอบข่ายการดำเนินงาน
ในการโอนเงินระหว่างธนาคารสองธนาคารที่มีบัญชีเงินฝากซึ่งกันและกัน หรือโดยการใช้
ระบบโทรเลขของธนาคารกลาง (Fed wire) ซึ่งจะใช้ในการโอนเงินที่ธนาคารสองธนาคาร
ไม่มีบัญชีเงินฝากระหว่างกัน

การโอนเงินทางโทรเลขของระบบการธนาคารในอเมริกาเป็นวิธี
การที่รวดเร็ว ลูกค้าของธนาคารจะเป็นผู้สั่งให้ธนาคารโอนเงินทางโทรเลขไปยังธนาคาร
อื่นตามจำนวนเงินที่ลูกค้าต้องการ โดยลูกค้าจะเป็นผู้บอกรายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีเงินฝาก
ที่ลูกค้าต้องการจะโอนเงินเข้าและบัญชีเงินฝากที่ต้องการถอนเงินออก เช่นชื่อบัญชี หมายเลข
บัญชี ชื่อธนาคารที่จะโอนไป (Receiving Bank) เป็นต้น เมื่อธนาคารได้รับคำสั่ง
จากลูกค้าจะเตรียมข้อมูลสำหรับส่งออกอาจจะเป็นการส่งโดยใช้ระบบโทรเลขของธนาคาร
เอง (Bank wire) หรือใช้ระบบโทรเลขของธนาคารกลาง (Fed wire) แล้วแต่ทาง

ใตจะรวดเร็วและเหมาะสมที่สุดสำหรับการโอนเงินในแต่ละครั้งนั้น ระบบทั้งสองระบบนี้กล่าวได้ว่าเป็นระบบที่เชื่อมโยงธนาคารทั้งประเทศเข้าด้วยกันเป็นระบบที่กว้างขวางซึ่งทำให้การโอนเงินกระทำได้โดยทันที

ระบบโทรเลขของธนาคารกลาง (Fed wire) เป็นระบบที่ดำเนินงานโดย Federal Reserve System เพื่อให้บริการแก่ธนาคารสมาชิก ส่วนระบบโทรเลขของธนาคาร (Bank wire) เป็นระบบที่ธนาคารเป็นเจ้าของเอง ธนาคารแต่ละแห่งจะเป็นผู้ดำเนินงานโดยผ่านศูนย์กลางวิทยุ ธนาคารที่มีระบบ On-Line กับทั้ง Federal Reserve System และศูนย์กลางวิทยุจะสามารถใช้ประโยชน์ของระบบโทรเลขจากหน่วยงานทั้งสองในการโอนเงินให้ลูกค้าได้เป็นอย่างดี

ลูกค้าที่ต้องการโอนเงินจากบัญชีในธนาคารหนึ่งไปยังอีกธนาคารหนึ่งอาจจะสั่งให้ธนาคารโอนเงินเฉพาะครั้งคราวหรืออาจจะออกคำสั่งให้ธนาคารโอนเงินเป็นประจำตามช่วงระยะเวลาที่กำหนดให้กับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง หรือสั่งให้ธนาคารโอนเงินจำนวนที่แน่นอน เมื่อยอดคิดในบัญชีเกินระดับที่ลูกค้ากำหนดไว้ไปยังอีกบัญชีหนึ่งก็ย่อมได้ และเมื่อธนาคารทำการโอนเงินให้ลูกค้าแล้วไม่ว่าจะโดยวิธีใดวิธีหนึ่งธนาคารจะออกไปรับซึ่งเรียกว่า Debit Advice ให้ลูกค้า และทำการหักบัญชีของลูกค้าซึ่งเป็นผู้สั่งให้ธนาคารโอนเงินให้ ข้อมูลเกี่ยวกับการโอนเงินนั้นจะถูกส่งออกด้วยเครื่องส่งทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านศูนย์กลาง (Federal Reserve System หรือศูนย์กลางวิทยุ) ไปปรากฏเป็นตัวอักษรที่เครื่องรับของธนาคารที่รับข้อมูล (Receiving bank's terminal) ธนาคารที่ได้รับข้อมูลจะเตรียมรายการเพื่อเครดิตบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของผู้รับซึ่งเป็นลูกค้าของธนาคารเอง วิธีการเช่นนี้จะทำให้ผู้รับเงินได้รับเงินภายในวันเดียวกันกับที่ผู้โอนทำการโอนเงิน (Same day basis) ธนาคารที่เป็นผู้ส่งข้อมูลเพื่อโอนเงินนั้นก็ให้บริการในการรับเงินที่โอนมาจากธนาคารอื่นโดยระบบโทรเลขระบบใดระบบหนึ่งให้กับลูกค้าของตนได้เช่นเดียวกันเมื่อได้รับข้อมูลแล้วธนาคารจะเข้าบัญชีให้ทันทีและส่งใบรับซึ่งเรียกว่า Credit Advice ไปให้กับลูกค้าเพื่อเป็นการแจ้งว่าได้นำเงินที่ได้รับจากการโอนเข้าบัญชีให้แล้ว

ประโยชน์ที่ลูกค้าจะได้รับจากการใช้การโอนเงินโดยทางโทรศัพท์และโทรเลขมี

ดังนี้

ก. สามารถควบคุมยอดเงินในบัญชีได้ถูกต้องกล่าวคือ การโอนเงินโดยทางโทรศัพท์โทรเลขสามารถกระทำได้เสร็จสิ้นภายในวันเดียวกันจึงเป็นการขจัดความไม่แน่นอนในการจ่ายเงินออกจากบัญชี ตัวอย่างต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นได้ว่าบริการนี้ให้ประโยชน์แก่ลูกค้าได้อย่างไร สมมติว่าบริษัทแห่งหนึ่งมีรายการจ่ายเงินเป็นจำนวนมากซึ่งมีเงื่อนไขการชำระเงินดังนี้ 2/10 net30 บริษัทต้องการจ่ายเงินในวันที่ 10 ของเดือน บริษัทสามารถทำได้โดยการสั่งให้ธนาคารโอนเงินโดยทางโทรศัพท์หรือโทรเลขในวันที่ 10 ทางเลือกที่เป็นไปได้อีกทางหนึ่งคือโดยการส่งเช็คหรือตั๋วแลกเงินไปให้ผู้รับเงินแต่เนื่องจากความไม่แน่นอนของระยะเวลาการเดินทางทางไปรษณีย์ บริษัทจะต้องส่งเช็คหรือตั๋วแลกเงินล่วงหน้าก่อนวันที่ 10 เพื่อให้จะได้เช็คหรือตั๋วแลกเงินนั้นไปถึงมือผู้รับได้ทันเวลาที่จะได้รับเงินลด ดังนั้นผลเสียที่บริษัทจะได้รับคือบริษัทจะต้องถูกหักบัญชีก่อนกำหนดเวลาที่ควรอย่างน้อยสองสามวัน และบริษัทอาจต้องสูญเสียเงินลด 2% เพราะความไม่แน่นอนในระยะเวลาการเดินทางของไปรษณีย์

ข. การโอนเงินทางโทรศัพท์และโทรเลขทำให้ลูกค้า(ธุรกิจ) สามารถโอนเงินฝากที่ลูกค้ามีอยู่ ณ ธนาคารต่าง ๆ โดยเฉพาะธนาคารในท้องถิ่นมายังธนาคารที่อยู่ในเขตที่สำนักงานใหญ่ของลูกค้าตั้งอยู่ได้โดยสะดวกรวดเร็วซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการนำเงินทั้งหมดไปใช้ในการหาผลประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ค. สะดวกสำหรับการโอนเงินที่เหมือนกันทุก ๆ ครั้ง เพราะบางครั้งบริษัท ต้องการโอนเงินไปยังธนาคารอื่นโดยมีเงื่อนไขเหมือนกันทุกครั้งนอกจากจำนวนเงิน ตัวอย่างเช่น การจ่ายเงินให้เจ้าหนี้ค่าสินค้ารายใหญ่รายหนึ่งซึ่งต้องจ่ายเป็นระยะเวลานานลูกค้าเพียงแต่กำหนดข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเจ้าหนี้ให้ธนาคาร และแจ้งจำนวนเงินที่ต้องการโอนให้ธนาคารทราบ ธนาคารจะทำการโอนเงินให้ลูกค้าได้ทันทีทุก ๆ ครั้งที่ตั้งกำหนดจ่าย

ง. เป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการที่ลูกค้าจะต้องดำเนินการโอนเงินด้วยตนเอง นอกจากนี้การใช้บริการจากธนาคารยังสามารถเชื่อถือได้ว่าถูกต้องเนื่อง

จากธนาคารดำเนินงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

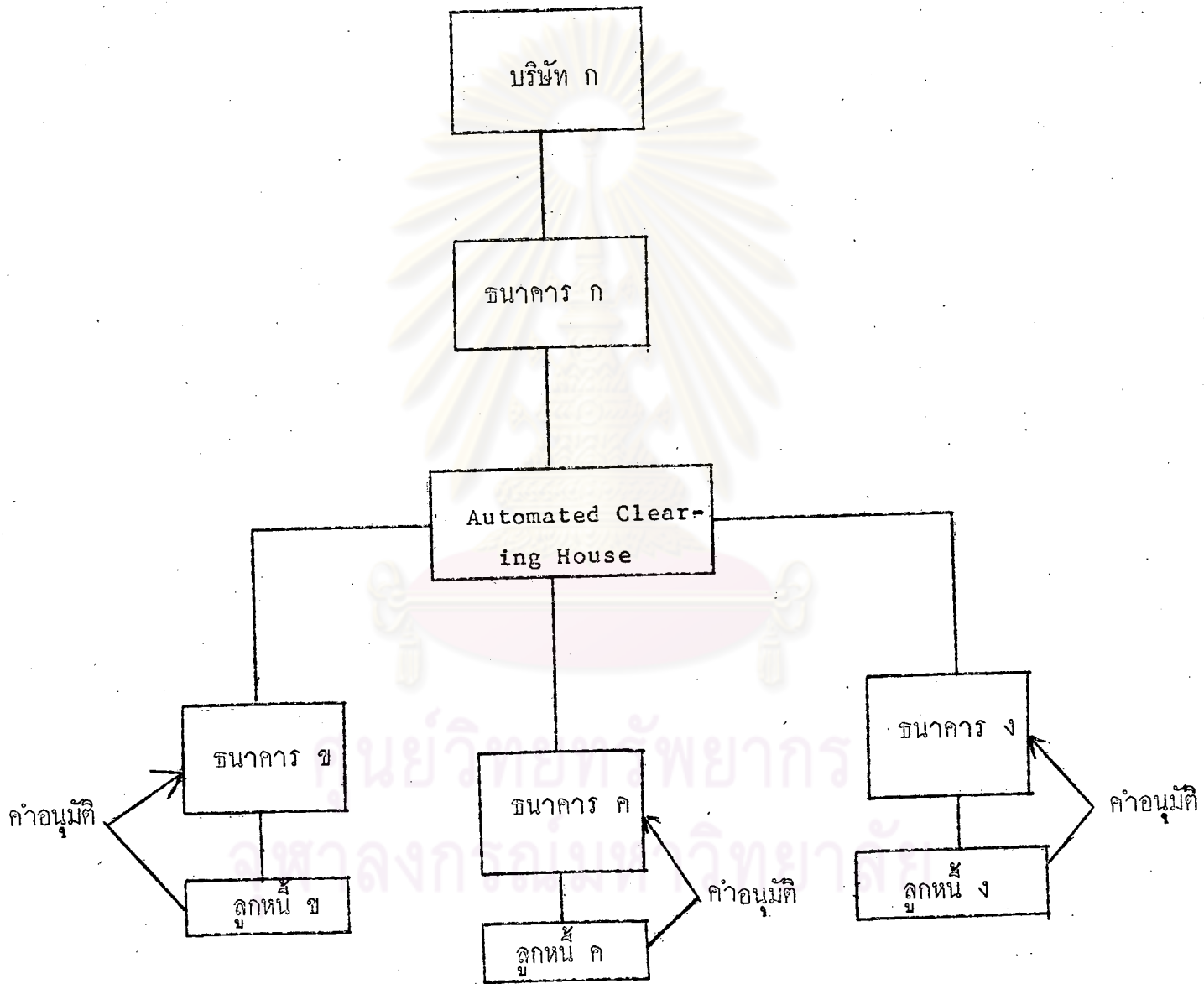
การโอนเงินด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์

ก. การหักบัญชีโดยอัตโนมัติ (Automated Debit)

ความก้าวหน้าในระบบการธนาคารในประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาทำให้มีบริการในการจ่ายเงินโดยอัตโนมัติอีกวิธีหนึ่งซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีปฏิบัติเช่นนี้ บริการประเภทนี้ทำให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างลูกค้าที่เป็นธุรกิจและบุคคล เป็นการจ่ายชำระเงินกันโดยไม่ต้องใช้เช็คเป็นสื่อกลาง ในประเทศอังกฤษมีชื่อเฉพาะสำหรับบริการนี้ว่า Direct Debiting ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่มีชื่อเรียกเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป แต่เป็นที่เข้าใจกันได้เมื่อกล่าวถึงการจ่ายเงินโดยอัตโนมัติ (Automatic Payments) ด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การหักบัญชีโดยอัตโนมัตินั้น เป็นการหักบัญชีโดยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์จากระบบที่เรียกว่า Automated Clearing Services รายการหักบัญชีทุกรายการจะถูกบันทึกลงใน Magnetic Tape ของธนาคารหนึ่งและส่งผ่านศูนย์กลางไปยังธนาคารแห่งอื่น ๆ เพื่อนำไปหักบัญชีแต่ละบัญชีในธนาคารแห่งนั้น ๆ แทนการใช้เช็ค องค์การต่าง ๆ รวมทั้งบริษัทใหญ่ ๆ ที่มีลูกหนี้เป็นจำนวนมากซึ่งมักจะได้รับชำระเงินจากลูกหนี้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น จาก Standing Order หรือโดยการรับเช็คจากลูกหนี้อาจจะใช้วิธีการหักบัญชีโดยอัตโนมัติแทนได้ Direct Debiting นั้นเป็นคำสั่งของลูกหนี้ให้จ่ายเงินแก่เจ้าหนี้ แต่คำสั่งนั้นเป็นไปในลักษณะที่ยินยอมให้เจ้าหนี้เป็นผู้มีสิทธิในการเรียกร้องหรือทวงถามเอาจากบัญชีเงินฝากในธนาคารที่ลูกหนี้มีบัญชีเงินฝากไว้เมื่อถึงกำหนด ดังนั้นในกรณีเช่นนี้ธนาคารของลูกหนี้จำเป็นต้องได้รับคำสั่งอนุมัติเป็นลายลักษณ์อักษรจากลูกหนี้ซึ่งเป็นลูกค้าของธนาคารให้หักบัญชีของตนได้ เมื่อถูกเรียกร้องจากเจ้าหนี้ที่ใดตกลงกันไว้ เจ้าหนี้รายใหญ่ ๆ เช่น บริษัทการเงิน บริษัทประกันภัย บริษัทบ้านจัดสรรต่าง ๆ จะใช้บริการประเภทนี้ในการเก็บเงินจากลูกหนี้ที่จะต้องจ่ายเงินให้เป็นงวด ๆ เป็นค่าใช้จ่ายคืน เงินต้น ค่าเบี้ยประกัน และค่าขนส่งบ้านตามลำดับ

แผนภูมิที่ 7
 แสดงวิธีการดำเนินงานของการหักบัญชีโดยอัตโนมัติ

จากแผนภูมิที่ 7 ซึ่งแสดงวิธีการดำเนินงานของ Direct Debit

1. ลูกหนี้และบริษัท ก จะต้องทำการตกลงกันล่วงหน้าถึงวิธีการจ่ายชำระเงินโดยวิธี Direct Debit โดยบริษัท ก จะให้ลูกค้ากรอกแบบฟอร์มที่จะอนุญาตให้มีการหักบัญชีแบบ Direct Debit ได้ เมื่อกรอกเรียบร้อยแล้วลูกค้าจะต้องส่งแบบฟอร์มคืนไปยังบริษัท ก ซึ่งบริษัท ก จะส่งแบบฟอร์มนั้นไปยังธนาคารของลูกหนี้

2. บริษัท ก จะบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลูกหนี้ เช่น จำนวนลูกหนี้ รายชื่อลูกหนี้ เลขที่บัญชีเงินฝากของลูกหนี้ รายชื่อธนาคารของลูกหนี้ จำนวนเงินที่ต้องชำระ และอื่น ๆ อีกลงใน Magnetic Tape ของบริษัท และส่งให้กับธนาคาร ก ซึ่งโดยปกติเป็นธนาคารที่บริษัท ก มีบัญชีอยู่

3. ธนาคาร ก จะทำการตรวจสอบยอดรวมให้ถูกต้องจากรายการที่ได้รับจากบริษัท ก แยกรายการของลูกหนี้ที่เป็นลูกค้าของธนาคารเองออกจากรายการทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะบันทึกลงใน Magnetic Tape และจัดส่งไปยัง Automated Clearing House

4. Automated Clearing House จะทำหน้าที่รวมยอดและตรวจสอบความถูกต้อง แยกประเภทรายการลูกหนี้ออกโดยแบ่งเป็นลูกหนี้ของธนาคารแต่ละธนาคาร บันทึกรายการต่าง ๆ ของลูกหนี้แต่ละธนาคารลงใน Magnetic Tape ของแต่ละธนาคาร ส่งบันทึกในรูปของ Magnetic Tape ไปยังธนาคารแต่ละธนาคาร และทำการหักบัญชีระหว่างธนาคารที่มีอยู่ ณ ธนาคารกลาง

5. ธนาคาร ข ค และ ง เมื่อได้รับ Magnetic Tape จะรวมยอดและตรวจสอบความถูกต้องของรายการและทำการหักบัญชีเงินฝากของลูกค้าของตนแต่ละรายซึ่งจะแสดงให้เห็นในรายงานที่ส่งให้ลูกค้าประจำงวด

ข้อดีของการใช้บริการการหักบัญชีโดยอัตโนมัติ

1. ผลดีของบริษัทที่เป็นเจ้าหนี้

ก. ลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ อาทิเช่น

ค่าจ้างพนักงานเก็บหนี้ ค่าพิมพ์ใบเสร็จ ค่ากระดาษ ค่าแสตมป์ ใบแจ้งหนี้ และอื่น ๆ อีก

ข. ประหยัดเวลาที่จะต้องใช้ไปในการรอรับเงินจากลูกหนี้หรือการรับเช็คการนำฝากและการเรียกเก็บเงิน ทั้งนี้เพราะการใช้ Direct Debit บัญชีของลูกหนี้จะถูกหักในวันที่ถึงกำหนดชำระทันที

ค. บริษัทได้รับเงินค่าชำระหนี้เร็วขึ้นทำให้บริษัทมีโอกาสที่จะนำเงินที่ได้ไปลงทุนหาผลประโยชน์ได้เร็วขึ้น

ง. ขจัดปัญหาอันเนื่องมาจากลูกหนี้ชำระเงินช้า หรือลูกหนี้ลืมนำเงินมาชำระเนื่องจากบัญชีของลูกหนี้จะถูกหักโดยอัตโนมัติ

จ. ขจัดปัญหาอันเกิดขึ้นเนื่องจากความผิดพลาดในการเขียนเช็คของลูกหนี้ อาทิเช่น เช็คไม่ไคลงลายมือชื่อ จำนวนเงินไม่ตรงกับที่ตรงชำระและที่สำคัญคือขจัดปัญหาที่จะเกิดขึ้นเนื่องจากการได้รับเช็คที่ไม่มีเงินในบัญชีจากลูกหนี้

2. ผลดีของลูกหนี้

ก. เป็นวิธีการที่ง่ายและสะดวกในการจ่ายค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มากกว่าการจ่ายด้วยเงินสด เช็ค หรือ Standing Order

ข. เป็นการประหยัดเวลาเนื่องจากเป็นวิธีที่มีความยืดหยุ่น (Flexibility) Direct Debit สามารถนำมาใช้กับการจ่ายค่าใช้จ่ายที่มักจะเปลี่ยนแปลงในแต่ละครั้งที่ชำระและหรือระยะเวลาในการจ่ายเงินแต่ละครั้งเปลี่ยนแปลงไป ลูกหนี้เพียงแต่อนุมัติให้มีการหักบัญชีได้เท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงในจำนวนเงินและกำหนดชำระ ลูกหนี้ไม่จำเป็นต้องมาทำความตกลงใหม่เหมือนกับวิธี Standing Order แต่ข้อสำคัญคือจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงนั้นล่วงหน้า

ค. เป็นวิธีการที่ปลอดภัยโดยเฉพาะในประเทศอังกฤษ ระบบ Direct Debit ออกแบบมาเพื่อให้ลูกหนี้ได้รับความคุ้มครองมากที่สุด ดังนี้

1. เฉพาะองค์การที่ได้รับอนุมัติจากธนาคารเท่านั้นจึงจะใช้ระบบ Direct Debit ได้

2. Direct Debit จะกระทำการโดยธนาคารอย่างเข้มงวด ภายใต้งบเงื่อนไข และคำสั่งของลูกค้าที่ได้อนุมัติไว้ให้ทำได้

3. ถ้าคำสั่งของลูกค้ายินยอมให้ธนาคารหักบัญชีในจำนวนเงินที่ไม่ได้กำหนดไว้ก่อน องค์การหรือบริษัทที่สั่งให้จ่ายเงินจะต้องแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าถึงจำนวนเงินและวันที่จะจ่ายเงินที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น

4. ลูกค้ามีสิทธิที่จะบอกเลิกการใช้ Direct Debit ได้ทุกเวลาโดยการเขียนบอกเลิกมายังธนาคาร

5. ธนาคารจะจ่ายเงินคืนให้ลูกค้าถ้าธนาคารหักบัญชีโดยวิธี Direct Debit ที่ไม่ถูกต้องตรงตามคำสั่งของลูกค้า

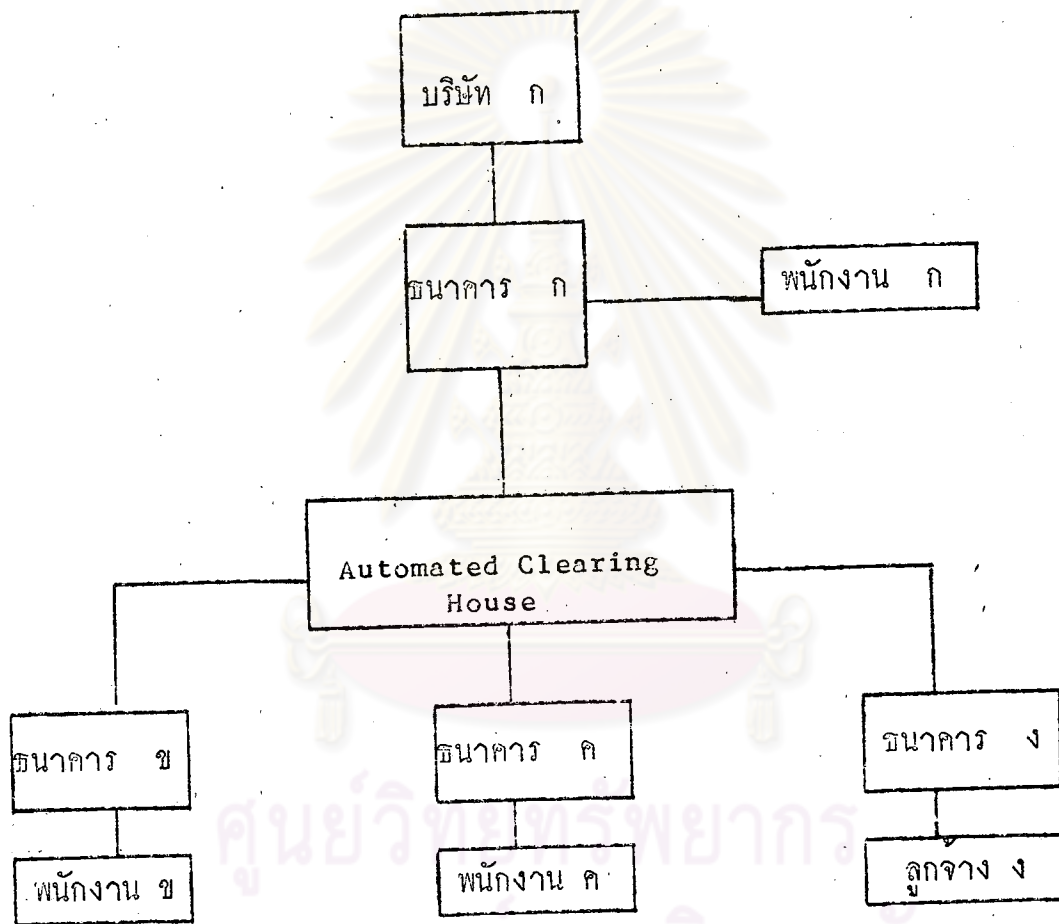
ข. การฝากเงินเข้าบัญชีโดยอัตโนมัติ (Automated Credit)

การโอนเงินเข้าบัญชีนอกจากการนำเงินสดมาฝากแล้วอาจทำได้ด้วยการนำเช็คมาฝากเข้าบัญชี ผลสุดท้ายของขบวนการคือบัญชีที่ผู้นำเช็คไปฝากเข้าจะได้รับการเครดิตและบัญชีที่ถูกสั่งจ่ายตามเช็คจะถูกหักบัญชีหรือเดบิต ในประเทศอังกฤษและประเทศสหรัฐอเมริกาความก้าวหน้าของการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำให้ธนาคารสามารถให้บริการใหม่ ๆ เกี่ยวกับการฝากเงินเข้าบัญชีได้โดยไม่ต้องใช้เช็คเป็นสื่อกลาง บริการดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในประเทศอังกฤษว่า Bank Giro Credit หรือ Direct Deposit ในระบบการธนาคารของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นเอง

Bank Giro Credit หรือ Direct Deposit เป็นการโอนเงินเข้าบัญชีที่อาศัยหลักการดำเนินงานอันเดียวกันกับการหักบัญชีโดยวิธี Direct Debiting แต่เป็นไปในทางตรงกันข้าม นั่นคือ รายการนำฝากทุกรายการจะถูกบันทึกลงใน Magnetic Tape ของธนาคารแห่งหนึ่ง โดยผ่านขบวนการของศูนย์กลางการหักบัญชีที่เรียกว่า Automated Clearing Services ไปยังธนาคารต่าง ๆ เพื่อนำเงินไปเข้าบัญชีของ

ลูกค้ายในแต่ละธนาคารนั้น ๆ ก็แสดงให้เห็นในแผนภูมิที่ 8
แผนภูมิที่ 8

แสดงวิธีการดำเนินงานของ Bank Giro Credit และ Direct Deposit

จากแผนภูมิที่ 8 ซึ่งแสดงวิธีการดำเนินงานของ Bank Giro Credit หรือ Direct Deposit ซึ่งสมมติให้เป็นการนำมาใช้ในการจ่ายเงินเดือนและค่าแรง

1. บริษัทและพนักงานจะต้องมีการตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่าจะจ่ายเงินเดือนและค่าแรงให้โดยการฝากเงิน เข้าบัญชีให้พนักงานโดยตรง

2. บริษัทจะบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคณงานลงใน Magnetic Tape และส่งให้ธนาคาร ก

3. ธนาคาร ก จะตรวจสอบความถูกต้องจากข้อมูลที่ได้รับแยกข้อมูล ที่เกี่ยวกับพนักงานที่มีเงินฝากในธนาคาร ก ออก เพื่อกำเนินงานเข้าบัญชีให้จากนั้นจะบันทึกส่วนที่เหลือลงใน Magnetic Tape และส่งให้กับ Automated Clearing House

4. Automated Clearing House จะทำการรวมยอดตรวจสอบความถูกต้อง แยกประเภทพนักงานบันทึกลงใน Magnetic Tape ของแต่ละธนาคารและส่งให้กับธนาคารนั้น ๆ และทำการหักบัญชีระหว่างธนาคาร ณ ธนาคารกลาง

5. ธนาคารต่าง ๆ ที่ได้รับ Magnetic Tape จะทำการตรวจสอบความถูกต้องและนำเข้าบัญชีเงินฝากให้พนักงานที่เป็นลูกค้าของธนาคาร แต่ละรายการจะแสดงให้เห็นในรายงานที่ส่งให้ลูกค้าประจำงวด

Bank Giro Credit หรือ Direct Deposit เป็นบริการที่นำไปใช้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ฝากเงินเข้าบัญชีของผู้รับที่มีบัญชีอยู่ในธนาคารอื่นหรือสาขาของธนาคารอื่น หรือธนาคารเดียวกันแต่ต่างสาขา

2. จ่ายเงินเค็อนและค่าแรงเข้าบัญชีของพนักงาน

3. จ่ายเงินปันผลและดอกเบี้ยเข้าบัญชีของผู้รับเงิน

4. จ่ายเงินตามโครงการอื่น ๆ และโครงการของรัฐ

ในประเทศอังกฤษระบบ Bank Giro Credit อำนวยความสะดวกในการโอนเงินให้แก่ทั้งผู้ที่เป็นลูกค้าและไม่ใช้ลูกค้าของธนาคาร โดยใช้แบบฟอร์มของ Bank Giro Credit ในการโอนเงินธนาคารจะถูกสั่งให้เครดิตบัญชีของผู้รับเงินที่มีบัญชีอยู่ที่สาขานั้นหรือสาขาอื่นหรือธนาคารอื่นได้ บุคคลที่มีบัญชีได้รับการเครดิตอาจจะเป็นบุคคลที่นำเงินมาโอนฝากเข้าบัญชีของตนเองแต่เนื่องจากในขณะนั้น ๆ ไม่สามารถจะมายัง

สาขานาคารที่ตนมีบัญชีเงินฝากเปิดอยู่ได้ แต่โดยปกติจะเป็นบุคคลที่สามส่วนใหญ่คือบริษัท ซึ่งได้มีการตกลงกันไว้ล่วงหน้าว่าจะยินยอมรับเงินที่โอนเข้าบัญชีของบริษัทด้วยวิธีนี้ บุคคลที่ต้องการจะโอนเงินเข้าบัญชีบุคคลอื่น ๆ จะจ่ายเงินสดหรือจ่ายเช็คให้กับพนักงานของธนาคารที่ตนสะดวกที่จะไป กรอกแบบฟอร์มลงใน Giro slip เกี่ยวกับเลขที่บัญชีที่จะเครดิต ชื่อของเจ้าของบัญชีที่จะเครดิต เลขรหัสประจำธนาคาร (Code number) และสาขาที่จะให้โอนเงินไปเข้าบัญชี ในกรณีที่ผู้โอนเงินเป็นบริษัทซึ่งมีการจ่ายเงินมารายการ เช่น การจ่ายค่าจ้าง เงินเดือน บริษัทจะเป็นผู้ทำ Bank Giro Credit Slip สำหรับพนักงานแต่ละคนด้วยวิธีตามปกติและให้ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับชื่อของพนักงานและธนาคารที่พนักงานมีบัญชีเงินฝาก และจำนวนเงินนำฝากจัดส่งให้ธนาคารซึ่งธนาคารจะได้นำไปบันทึกลงใน Magnetic Tape ส่งเข้าขบวนการต่อไป บริษัทที่โอนเงินจะอนุมัติให้ธนาคารหักบัญชีของตนเท่ากับจำนวนเงินที่โอนทั้งหมดโดยอัตโนมัติหรือโดยการจ่ายเช็คให้ธนาคารเป็นจำนวนเงินเท่ากับยอดรวมทั้งหมดของเงินโอน

ในประเทศสหรัฐอเมริกาการใช้ Direct Deposit แตกต่างจากระบบ Bank Giro Credit เล็กน้อยในค่านีว่า ผู้ที่จะใช้บริการประเภทนี้จะได้แก่บริษัทหรือองค์การต่าง ๆ ที่มีรายการจ่ายเงินเป็นจำนวนมากรายการต่อหนึ่งงวด ดังนั้นบุคคลธรรมดาจึงใช้บริการประเภทนี้ไม่ได้ดังเช่นประเทศอังกฤษ การฝากเงินในธนาคารหนึ่งเพื่อให้ธนาคารโอนไปเข้าบัญชีของผู้รับในอีกธนาคารหนึ่งนั้นไม่มีการปฏิบัติในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังเช่นประเทศอังกฤษ อีกทั้งบริษัทที่จะใช้บริการประเภทนี้ควรจะเป็นบริษัทที่ใหญ่พอสมควร จึงจะเหมาะสมที่จะใช้ด้วยเหตุที่ค่าใช้จ่ายในการให้บริการค่อนข้างสูงและจุดประสงค์ประการหนึ่งที่ใช้คือก่อให้เกิดการประหยัด ฉะนั้นสำหรับบริษัทเล็ก ๆ จึงไม่ควรใช้บริการประเภทนี้ ทำให้เห็นได้ว่าขอบเขตของการให้บริการประเภทนี้ของประเทศสหรัฐอเมริกาค่อนข้างจะแคบกว่าในประเทศอังกฤษ

ลูกค้าที่ใช้บริการประเภท Bank Giro Credit หรือ Direct Deposit จะได้รับประโยชน์จากการใช้บริการประเภทนี้มากเนื่องจากก่อให้เกิดการประหยัดค่าใช้จ่ายของแผนกจ่ายและเงินเดือนในการเตรียมเช็คและขจัดปัญหาในการส่งเช็คไปให้ผู้รับ

นอกจากนี้ลูกค้ายังไม่ต้องเตรียมเงินสดไว้เป็นจำนวนมาก ๆ ในวันจ่ายเงินด้วย สำหรับผู้รับเงินโดยวิธีการประเภทนี้จะได้รับผลดีเนื่องจากได้รับความปลอดภัยในการจ่ายเงินไม่มีการสูญหายหรือปลอมแปลงเช็คเนื่องจากไม่ไ้ใช้เช็คในการจ่ายเงิน ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่าจะได้รับค่าจ้างเงินเดือนแน่นอน แม้ว่าในวันจ่ายเงินผู้รับเงินอาจจะป่วยหรืออยู่ในระหว่างการเดินทางไปทำงาน นอกจากนี้ยังเป็นการประหยัดเวลา เพราะผู้รับเงินไม่ต้องนำเช็คมาขึ้นเงินจากธนาคารเนื่องจากได้รับเงินฝากเข้าบัญชีโดยอัตโนมัติแล้ว

ระบบการโอนเงินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยสามารถกระทำได้ 4 วิธี คือโดยใช้ตราสารทางการเงิน คำสั่งให้จ่ายเงิน โทรศัพท์และโทรเลข ซึ่งเป็นวิธีการพื้นฐานที่ไม่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่สลับซับซ้อน สำหรับการโอนเงินด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์นั้นเกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะกำจัดการใช้ตราสารทางการเงินเป็นเครื่องมือในการโอนเงิน (Checkless Society) ซึ่งได้เพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งธนาคารไม่สามารถจะให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาช่วยในการโอนเงินในระบบธนาคารในประเทศไทยจึงอยู่ในระยะที่ห่างไกล เนื่องจากประเทศไทยมีปริมาณงานทางด้านบริการโอนเงินไม่มากนัก การใช้ตราสารทางการเงินตลอดจนโทรเลขโทรศัพท์ยังเพียงพอที่จะให้บริการแก่ลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การใช้เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ในการโอนเงินจำเป็นต้องมีระบบโทรคมนาคมที่ดีเพียงพอ ตลอดจนมีระบบคอมพิวเตอร์ที่ก้าวหน้าพอสมควร และมีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในด้านอิเล็กทรอนิกส์อีกด้วย ดังนั้นสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่ประเทศไทยจำเป็นต้องแก้ไขเสียก่อนจึงจะสามารถนำวิธีการโอนเงินด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในระบบการธนาคาร